

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 โดยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีสาระสำคัญต่อไปนี้

1. แนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
2. แนวคิดและหลักการบริหารโรงเรียน
3. การบริหารโรงเรียนเอกชน
4. การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มุ่งพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจและสังคม เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้มีพื้นฐานที่ดี อีกทั้งเป็นการสนองความต้องการและความสนใจของเด็กโดยจัดให้สอดคล้องกับบุคลิกภาวะของเด็ก และมุ่งส่งเสริมให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และปลูกฝังให้เด็กมีพื้นฐานที่ดีทั้งด้านคุณธรรม และจริยธรรม นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ ดังนี้

กู๊ด (Good 1973 : 200) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง โครงการหรือหลักสูตรที่จัดสำหรับเด็กในโรงเรียนเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล หรือชั้นอนุบาลปีที่ 1- ชั้นอนุบาลปีที่ 3

ไฮมส์ (Hymes 1969 : 65, อ้างถึงใน เขาวพา เศษะกุลป์ 2542 : 14) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าว จะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัย

ที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง

มาสโซเกลีย (Maassoglia 1977, อ้างถึงใน สิริพันธุ์ โหมยิตวารกิจกุล 2548 : 7) กล่าวว่า เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้านนับตั้งแต่แรกเกิดจนเริ่มเข้าเรียนในระบบโรงเรียน มีการวางพื้นฐานทางสุขภาพอนามัย ให้กับเด็กตั้งแต่ต้น รวมทั้งเด็กที่มีข้อบกพร่อง กับสิ่งแวดล้อมทางบ้านควรมีส่วนช่วยให้เด็กเจริญเติบโต และพัฒนาในทุก ๆ ด้าน พ่อแม่ควรเป็นครูคนแรกที่มีความสำคัญต่อลูก อิทธิพลจากทางบ้านควรมีผลต่อกระบวนการในการพัฒนาเด็ก

เยวพา เดชะกุลป์ (2542 : 14) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไป ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน การจัดการศึกษาปฐมวัย ควรมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 8) ได้ให้ความหมายของการศึกษาปฐมวัย คือ การพัฒนาเด็กวัย 0 – 5 ปี ซึ่งยังไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ และวัยนี้เป็นช่วงของการพัฒนาที่วิกฤต และมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิต และเป็นการวางพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้และการพัฒนาในระดับต่อไป

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นช่วงระดับอายุที่สำคัญในการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง

1.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย

พัฒนา ชัชพงศ์ (2548 : 22, อ้างอิงมาจากเอกสารประกอบการประชุมวิชาการครั้งที่ 38 : 22) ได้ให้ความหมายการศึกษาปฐมวัยนับเป็นการศึกษาแรกของชีวิตเป็นการเชื่อมต่อของบ้านกับโรงเรียน เด็กหลายคนเริ่มก้าวออกจากบ้านไปสู่เนอร์สเซอรี บางคนก็รอเข้าวัยอนุบาล ซึ่งนักการศึกษาได้สรุปว่า นั่นเป็นครั้งแรกที่เด็กเริ่มมีประสบการณ์ การเล่นเป็นกลุ่มของเด็กและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาก็เพื่อให้โอกาสเด็กค่อย ๆ ปรับตัวออกจากบ้านไปสู่สังคมใหม่ที่มีระเบียบแบบแผนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสำหรับเด็กบางคนสิ่งนี้เป็นเรื่องจำเป็นอย่างมาก ฉะนั้น จึงเกิดการศึกษาปฐมวัยที่มีความหลากหลาย หลายแห่งจัดเช่นเดียวกับโรงเรียนระดับประถมศึกษา ยิ่งไปกว่านั้นเด็กปฐมวัยแต่ละคนมีความแตกต่างกัน จึงควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่เอาเด็กเป็นจุดตั้งต้นและเน้นกระบวนการให้เด็กได้พัฒนา ครูไม่ควรคาดหวังให้เด็กทุกคนมีความสามารถ

เหมือนกัน หรือตามที่แผนการจัดกิจกรรมกำหนดไว้ทุกคน เพราะเด็กแตกต่างกันในความสามารถ ภูมิหลัง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสนใจและวิธีการเรียนรู้

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญต่อชุมชนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากภาวะครอบครัว ในปัจจุบัน มักจะเป็นครอบครัวเชิงเดี่ยว สภาพการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยตามลักษณะครอบครัวไทย โบราณซึ่งเป็นครอบครัวขยาย คือ มีเครือญาติอาศัยอยู่รวมกันพบเห็นน้อยประกอบด้วยสภาพ เศรษฐกิจของไทยที่บีบคั้นให้ผู้ปกครองในครอบครัวต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านเพื่อเพิ่ม รายได้ ดังนั้นสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานบริบาลทารก หรือโรงเรียนอนุบาลเด็ก จึงเป็นสถานที่สำคัญ สำหรับให้การศึกษาลูกเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

นักการศึกษา นักจิตวิทยา รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญในวงการต่าง ๆ เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มากขึ้น จากการค้นคว้าและวิจัยพบว่า พัฒนาการทุก ๆ ด้านของ บุคคลล้วนมีรากฐานมาจากการพัฒนาในวัยเด็ก โดยเฉพาะในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่ สำคัญในการวางรากฐานบุคลิกภาพของมนุษย์ และในช่วง 2 ปีแรกเป็นระยะที่ร่างกายและสมอง กำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2535 : บทนำ) การจัดการ ศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมจึงควรคำนึงถึงการเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างได้สัดส่วน

ปัจจุบันนี้มีผลการศึกษาค้นคว้ามากมายที่สนับสนุนและบ่งชี้ว่า การพัฒนาคุณภาพ ของประชากรจำเป็นจะต้องเน้นการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กเล็กอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมเลี้ยงดูในวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ในระยะที่ร่างกายทุกส่วนมีการพัฒนาอย่าง รวดเร็วนี้ ถ้าหากได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกวิธีก็จะช่วยเสริมสร้างการพัฒนาในทุกด้านให้เป็นไปด้วยดี ด้วยเหตุนี้ พ่อแม่ผู้เลี้ยงดูเด็กและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการวาง พื้นฐานของการพัฒนาการในทุก ๆ ด้านของเด็ก เด็กในวัย 3 ปีแรก เริ่มมีการพัฒนาทางด้านภาษา และสังคม ในขณะที่เด็กวัย 4-6 ปี เริ่มตระเตรียมเข้าสู่ระบบกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคมมากขึ้น เด็กในวัยนี้เริ่มไปโรงเรียนแล้ว มีการพัฒนาทางภาษา ทางสังคม การปรับตัว การอยู่ร่วมกันกับ ผู้อื่นหรือกับเด็กในวัยเดียวกัน เด็กเริ่มจากบ้านไปสู่โรงเรียน ไปสู่สังคมที่มีระเบียบ กฎเกณฑ์ มากขึ้น เด็กต้องเริ่มเรียนรู้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ เข้าใจในสัญลักษณ์ การปรับตัวของเด็กในช่วง นี้ จะนำไปสู่การปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ในอนาคต (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2536 : 19-35)

โดยสรุปแล้ว จากความสำคัญของการพัฒนาเด็กในวัย 0-6 ปี ดังกล่าว จึงนำไปสู่การ จัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่การให้ความรู้แก่หญิงมีครรภ์ พ่อแม่ ในเรื่องการดูแล

สุขภาพอนามัย โภชนาการ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนการจัดศูนย์เด็กประเภทต่าง ๆ ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนร่วมรับภาระในการจัดบริการให้กับเด็กในวัยนี้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการให้บริการแตกต่างกันไปตามภารกิจหลักของหน่วยงาน

1.3 จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีรูปแบบและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแตกต่างกันไปตามนโยบายหรือหลักปรัชญาการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง แต่จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมก็มีเป้าหมายเดียวกันคือ เน้นการพัฒนาเด็กทุก ๆ ด้าน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 3) กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับปฐมวัยหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการเด็กในด้านค่านิยม และพฤติกรรมให้เหมาะสมกับชีวิต
2. เตรียมเด็กให้พร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ
3. พัฒนาเด็กให้รู้จักตนเองและใช้ชีวิตกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
4. จัดประสบการณ์ให้แก่เด็กอย่างกว้างขวางต่อเนื่องกัน
5. ส่งเสริมความสามารถและความชำนาญในการสื่อสารติดต่อสัมพันธ์ทางสังคม
6. ส่งเสริมความสามารถในการทำงานง่าย ๆ และความคล่องตัวในการเคลื่อนไหว
7. ส่งเสริมความสามารถในการควบคุมอารมณ์
8. เพิ่มความสามารถในการควบคุมตนเอง
9. เพิ่มความชำนาญในการคิดวิจารณ์และแก้ปัญหา
10. ให้โอกาสเด็กได้แสดงออกและมีความซาบซึ้งในสิ่งสวยงาม

ราศี ทองสวัสดิ์ (2529 : 345) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศึกษา คือ ความพร้อมในการเรียนของนักเรียนระดับปฐมวัยศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ ความพร้อมทางด้านร่างกาย ความพร้อมทางสติปัญญา ความพร้อมทางอารมณ์ จิตใจ และสังคม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความพร้อมด้านร่างกาย ประกอบด้วย การบังคับกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก ประสาทสัมผัสการเจริญเติบโต สุขภาพอนามัยและบุคลิกภาพ
2. ความพร้อมทางด้านสติปัญญา ประกอบด้วย
 - 2.1 ความรู้พื้นฐานทางภาษา คือ ความพร้อมในการพูด ฟังอ่าน และเขียน
 - 2.2 ความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ คือ การเปรียบเทียบสิ่งที่อยู่รอบตัว การจำแนก ความแตกต่างและความคล้ายคลึงของภาพและเสียง การจัดประเภทของสิ่งของ การลำดับเหตุการณ์ การนับและรู้จักค่าของจำนวนหนึ่งถึงสิบ

2.3 การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความจำ และความคิดรวบยอด

3. ความพร้อมด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม คือ ความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันเพื่อความอดทน อดกลั้น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความร่าเริงแจ่มใส ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตากรุณา มารยาทเรียบร้อย การใช้วาจาที่ไพเราะ การมีวินัยตนเอง การตรงต่อเวลา การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การยอมรับและเข้าใจเมื่อกระทำผิด การรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการรักษาความสะอาด

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 31–35) กำหนดจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คือ เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3–5 ปี โดยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

ดังที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับปฐมวัยมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาระดับอื่น เนื่องจากการศึกษาปฐมวัยมุ่งหมายให้เด็กได้รับการฝึกความพร้อมของร่างกายและจิตใจทุก ๆ ด้าน เพื่อเตรียมสำหรับเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาต่อไป ขณะเดียวกันนโยบายในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาแต่ละแห่งต่างกันไป แต่จุดมุ่งหมายโดยรวม ก็ยังคงเป็นการจัดให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้านพร้อมกัน

1.4 นโยบายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม เพื่อรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2550-2554) และนโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.4.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2550-2554)

แผนพัฒนาการศึกษานี้มีแนวนโยบายการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อพัฒนาทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กปฐมวัย อายุ 0-5 ปี ทุกคนได้รับการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมทุกด้าน ก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษาซึ่งกรอบการดำเนินงาน คือ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เตรียมตัวเป็นพ่อแม่

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายเพื่อพัฒนารากฐานพัฒนาการของทุกชีวิตอย่างเหมาะสม

1.4.2 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

เพื่อให้การดำเนินงานสนองนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการในฐานะของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรงได้กำหนดเป็นนโยบายและมาตรการไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. นโยบาย

เร่งขยายการศึกษาและบริการการศึกษาให้ทั่วถึง ทั้งในเมืองและชนบท มุ่งเน้นการให้บริการระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนให้เป็นการศึกษาพื้นฐาน ก็จะกระจายโอกาสและสร้างความเป็นธรรมให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ให้ได้รับบริการทางการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ

2. มาตรการ

- 1) ศึกษา ค้นคว้า พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคมทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท
 - 2) กระจายโอกาสและกระจายบริการทางการศึกษา ตลอดจนงบประมาณ เพื่อจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไปสู่ส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น และสนับสนุนให้ภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับนี้เพิ่มขึ้น
 - 3) จัดสรรงบประมาณเพื่อการขยายโอกาสและขยายบริการการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้มากขึ้นรวมทั้งเร่งรัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ
- กล่าวโดยสรุป สภาพของสังคมไทยในอนาคต จะเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาการ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง แนวการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2. แนวคิดและหลักการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นการดำเนินงานโดยอาศัยกระบวนการบริหารในสถานศึกษาซึ่ง ดำเนินงานโดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อบริการทางการศึกษาให้แก่สมาชิกของสังคม เพื่อพัฒนาสมาชิกในสังคมให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.1 ความหมายการบริหารงานโรงเรียน

2.1.1 การบริหารโรงเรียนและกระบวนการบริหาร

นิรันดร์ ช่วยเจริญ (2543 : 12) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนก็คือการดำเนิน กิจกรรมการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในและนอก โรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนได้ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ

หวน พินธุพนธ์ (2528 : 37) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในโรงเรียนเพื่อบริหารทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม เพื่อให้ เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม สำหรับกลุ่มบุคคลในโรงเรียนนั้นย่อมประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ คณงาน ภารโรง นั้นเอง และการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในโรงเรียน เพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมนั้นมีงานหลายอย่าง อาทิ งานการสอน งานประเมิน

ผลงานทำแผนการสอน งานจัดหาบุคคลมาทำการสอนนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงิน งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน งานบริการนักเรียนและอื่น ๆ งานเหล่านี้ก็คือ “งานบริหารโรงเรียน” นั่นเอง

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2533 : 64) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการให้บริการทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการบริหารโรงเรียน และเรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียน เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ

กล่าวได้ว่า การบริหารโรงเรียน คือ การดำเนินการของกลุ่มบุคคลในโรงเรียน เพื่อให้บริการทางการศึกษาภายใต้การควบคุมดูแลของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา หากผู้บริหารการศึกษาบริหารงานโดยอาศัยหลักการและทฤษฎีการบริหาร (การบริหารการศึกษา) เป็นหลักหรือเป็นพื้นฐานในการคิด พิจารณาและตัดสินใจแล้ว ก็จะทำให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีทิศทางที่ตรงแนวไปในทางใดทางหนึ่งที่พึงประสงค์ ไม่สะเปะสะปะ เมื่อจะตัดสินใจ ก็มีหลักการ และทฤษฎีเข้ามาสนับสนุน

ความหมายของกระบวนการบริหาร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของกระบวนการบริหารไว้ดังนี้

สุวกิจ ศรีปัดดา (2533 : 66) กล่าวว่า กระบวนการบริหาร หมายถึง ขั้นตอนของการทำงานตามกิจกรรมต่าง ๆ เป็นลำดับ เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ได้ผลงานตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2534 : 39) กล่าวถึง กระบวนการบริหารว่า เป็นแนวทางเทคนิคหรือวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติการกิจให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 29) กล่าวถึง กระบวนการบริหารว่า มีความหมายเดียวกับภารกิจ หรือ บทบาทหน้าที่ เป็นสิ่งที่ต้องยึดถือเป็นจุดยืนสำหรับปฏิบัติกิจกรรมในการบริหารงาน

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542 : 1) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

กล่าวโดยสรุป กระบวนการบริหาร คือ วิธีที่ผู้บริหารใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

2.1.2 แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

ผ่องศรี รัตนบัณฑิต (2535 : 50) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมวิชาการใน 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 : 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิด ในสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารวิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

อาจกล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นการปฏิบัติงานของผู้บริหารร่วมกับครูผู้สอนภายในโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกันและในการปฏิบัติกิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง การส่งเสริม การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.1.3 การกิจของผู้บริหารโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2539 : 15) ได้กำหนดและแบ่งการบริหารงานในโรงเรียนเอกชนออกเป็น 6 งาน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบริหารบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานธุรการและการเงิน
5. งานความสัมพันธ์กับชุมชน
6. งานอาคารสถานที่

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงการวัฒน์ (2528 : 5) ได้กล่าวถึงภาพรวมเกี่ยวกับงานภายในสถานศึกษาซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องการจัดการดูแลและควบคุมการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุภารกิจปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ งานดังกล่าวประกอบด้วย

1. งานวิชาการ
2. งานกิจการนักเรียน
3. งานบุคลากร
4. งานอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารการศึกษา
5. งานบริหารทั่วไป งานธุรการ การเงินและพัสดุ
6. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 27) ได้กำหนดงานบริหารโรงเรียนไว้ 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งมีสาระสังเขปดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานด้านวิชาการ คือ การดำเนินการจัดเก็บ บำรุงรักษาสื่อการเรียน การสอน การนิเทศภายใน การกำกับดูแล การวัดผล การใช้ห้องสมุด การใช้เทคนิคการสอน การเตรียมการสอน การจัดห้องเรียน การจัดกิจกรรม การจัดประสบการณ์
2. การบริหารงานด้านบุคลากร คือ การจัดครูเข้าสอนแทน การกำกับดูแลเกี่ยวกับความประพฤติ การพิจารณาความดีความชอบ การติดตาม การปฏิบัติงาน การจัดสวัสดิการ การส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ
3. การบริหารงานด้านงานธุรการ การเงิน และพัสดุ คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับสารบัญญ การจัดเก็บเอกสารของโรงเรียน การซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์ การทำบัญชีและทะเบียนเกี่ยวกับการเงิน ทั้งงบประมาณและนอกงบประมาณ
4. การบริหารงานด้านอาคารสถานที่ คือ การดูแลอาคารสถานที่ให้สะอาดปลอดภัย รมรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ การรักษาซ่อมแซมอาคาร การใช้อาคารสถานที่ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การอยู่เวรยาม
5. การบริหารงานด้านกิจการนักเรียน คือ การจัดบริการด้านต่าง ๆ เช่น ห้องพยาบาล อาหารกลางวัน เป็นต้น
6. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน คือ การให้กรรมการศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมในการให้ข้อมูล เสนอแนะกิจกรรมของโรงเรียน การให้ชุมชนเข้ามาช่วยเหลือในการพัฒนาโรงเรียน การใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้าน ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามมาตรา 39 จึงทำให้งานบริการการศึกษา จัดกลุ่มใหม่ได้ ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารทั่วไป

กล่าวโดยสรุปว่า การบริหารโรงเรียน เป็นภารกิจของผู้บริหารร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน ดำเนินกิจกรรมในงานต่าง ๆ ประกอบด้วย งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาในโรงเรียน

3. การบริหารโรงเรียนเอกชน

การบริหารโรงเรียนเอกชนแตกต่างไปจากการบริหารธุรกิจในแง่ที่ว่า การบริหารธุรกิจผลที่ได้ออกมาคือกำไร ซึ่งเห็นได้ชัดเจน แต่ในการบริหารโรงเรียนเอกชนผลที่ได้ออกมามองเห็นได้ไม่ชัดเจน ผลของการบริหารโรงเรียนจึงมีลักษณะยากต่อการตรวจสอบในเชิงคุณภาพ การบริหารโรงเรียนนั้นแบ่งถึงถึงการบริหารภายในโรงเรียน ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน่วยงาน ๆ หนึ่งมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตัวนักเรียนเป็นสำคัญ

3.1 ความหมายของโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชนถึงยุคทองที่จะสร้างความเจริญโดยการจัดการบริหารที่ดี มีทีมงานคือคณะครูที่ร่วมกันทำงานเป็นทีม ให้ครูโรงเรียนเอกชนมีความรู้ความสามารถ สร้างครูเป็นทีมงานเล็กคิดจ้างครูพิเศษมาสอนแต่ต้องให้เขาอบอุ่น มีขวัญกำลังใจมีหลักประกันชีวิตที่มั่นคง ช่วยกันร่วมคิดร่วมพัฒนา นำการศึกษาเอกชนให้เจริญสืบไป (จรัส เสือทอง 2544 : 49)

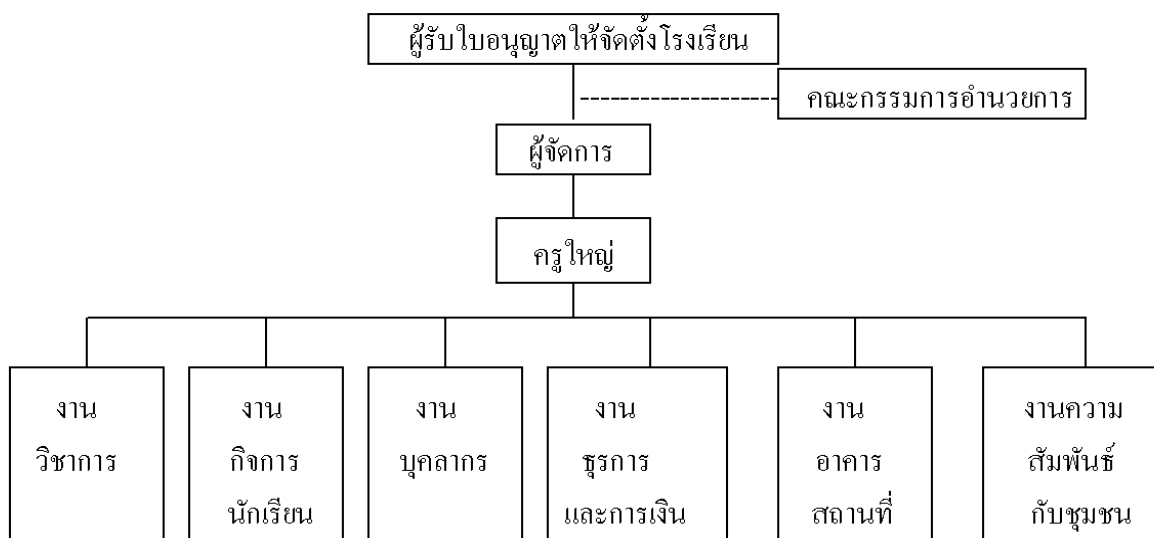
โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนที่เอกชนหรือคณะบุคคลเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น โดยอาศัยทรัพยากรการบริหารหลักที่เป็น คน (Man Power) ทุนทรัพย์ (Money) และวัสดุ (Material) ของภาคเอกชน (เฉลิมพล นามมนตรี 2540 : 8) โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งต่างกันออกไป และเป็นวัตถุประสงค์ที่จำกัดสำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่ม องค์กรประกอบของการศึกษาเอกชนมีดังนี้

1. ผู้จัดกิจกรรมเป็นเอกชนหรือบุคคลหรือคณะบุคคล กรณีที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือข้าราชการก็จะดำเนินการในฐานะของเอกชน ผู้จัดกิจกรรมดังกล่าวมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน เจ้าของ ผู้จัดการ
2. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา อาทิ บุคลากรทางการศึกษา ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณจากภาคเอกชน
3. วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาเป็นการจัดเพื่อประโยชน์อันจำกัดสำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่มมิได้ให้กับบุคคลทั่วไป
4. ผู้เรียน จะเป็นบุคคลที่พื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจในระดับใกล้เคียงกัน และหากมีผู้เรียนรวมกันทุกผลัดมากกว่า 7 คน ขึ้นไป สถานที่นั้นก็จะได้ชื่อว่าเป็นสถานศึกษาเอกชนตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน

3.2 โครงสร้าง และบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2539 : 15) ได้กำหนดโครงสร้างและแบ่งการบริหารงานในโรงเรียนเอกชน ดังรายละเอียดแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนเอกชน

ที่มา : พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ได้กำหนดหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ดังนี้

1. ควบคุมดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติกิจการของโรงเรียนให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ คำสั่ง ประกาศและนโยบายของทางราชการ

2. ส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย
3. อบรมสั่งสอนและเผยแพร่ความรู้ ปลูกฝังวัฒนธรรม กำนายิม และเอกลักษณ์
ไทย
4. ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่ครูและนักเรียน
5. เอาใจใส่ในการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้งหรือละทิ้ง
หน้าที่การงาน
6. ช่วยเหลือกิจการของโรงเรียนและรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
7. ศึกษาหาความรู้ วิธีสอน วิธีการประเมินผล การใช้หนังสือเรียน และคู่มือการ
สอน
8. แนะนำให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ในหน้าที่เพิ่มเติมอยู่เสมอ
9. เอาใจใส่ดูแลอาคารสถานที่ในด้านความสะอาดและความเป็นระเบียบ
เรียบร้อย
10. ให้ความร่วมมือการบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชุมชนเมื่อทางราชการร้อง
ขอ
11. สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้เพิ่มความรู้โดยการเข้าศึกษาต่อตามโอกาส
อันควร
12. ต้องไม่กระทำการอันใดอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นใน
การดำเนินกิจการของโรงเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ตามมาตรา 39 ได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านคือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปนั้น แต่ในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาด้านการบริหารวิชาการเพียงด้านเดียว

4. การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน

ในที่นี้จะกล่าวถึง ความหมายของการบริหารงานวิชาการ ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ดังต่อไปนี้

4.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

กิติมา ปรีดีคิดล (2532 : 16) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 16) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ผ่องศรี รัตนบัณฑิต (2535 : 50) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมวิชาการใน 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาและการวัดและประเมินผลการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลดีกับเด็กปฐมวัยมากที่สุด

4.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่มีความสำคัญยิ่งเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน เพราะเป็นงานที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการ ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 4) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจ และตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบรู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้และเข้าใจงานวิชาการ สามารถเป็นผู้นำของครูด้านงานวิชาการได้

ราศี ทองสวัสดิ์ (2537 : 8) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญเพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในทุกด้านทั้งด้านหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การกำกับติดตามและนิเทศ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้รวมทั้งการวัดผลและประเมินผล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เพราะเป็นงานหลักที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 : 15-16 อ้างถึงใน Smith And Others 1971 : 170) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรับผิดชอบ 7 อย่าง ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40
2. งานบุคลากร ได้แก่ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 20
3. งานบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20
4. งานบริหารการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5
5. งานบริหารอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5
6. งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 5
7. งานบริหารทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

ดังที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย

นักการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดิติก (2532 : 58) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมี 6 ประการคือ

1. แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ
2. หลักสูตรและการสอน
3. การจัดการเรียนการสอน
4. สื่อการสอน
5. การปรับปรุงการเรียนการสอน
6. วัดและประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 17-19) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ 4 งาน ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน
3. การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินผล

อุทัย บุญประเสริฐ (2538 : 85) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. เรื่องหลักสูตร และการจัดการในการนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับหลักการและกฎเกณฑ์การบริหารหลักสูตร
2. เรื่องการสอน การบริหารการสอน และการปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ บรรลุหลักการและจุดหมายของหลักสูตร
3. เรื่องกิจกรรมนักเรียน และการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้เสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้ได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. เรื่องสื่อกับกิจกรรมการเรียนการสอนและงานห้องสมุดเพื่อการสนับสนุนการ

เรียนการสอนตามส่วนต่าง ๆ ตสมหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและช่วยให้ครุมีความรู้ก้าวหน้า กว้างขวางและทันสมัยอยู่เสมอ

5. เรื่องการวัดผลประเมินผลการศึกษาตัวเด็กหรือของนักเรียนและการประเมิน มาตรฐาน หรือการประเมินผลสำเร็จของงานทางวิชาการของโรงเรียน

6. เรื่องการจัดการนิเทศการศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครู และสำหรับ บุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ของโรงเรียน วิชาการของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 7)

ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. กระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. ประสบการณ์แลกเปลี่ยนแบ่งปัน

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2536 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

1) หลักสูตร

บริเวอร์ (Brewer 1995 : 106-135) ได้กล่าวถึงหลักสูตรระดับการศึกษา ปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตร คือ แผนงานประสบการณ์เรียนรู้ หลักสูตรต้องสามารถให้ ทางเลือกที่หลากหลาย อาทิ โปรแกรมการศึกษา แผนงาน ประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นต้น
2. หลักสูตรสามารถที่จะสร้างทักษะ ความรู้ ความสามารถ ความคิดรวบ ยอด และความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล
3. ลำดับขั้นการวางแผนหลักสูตร คือ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การวิเคราะห์ ทางการเลือกออกแบบหลักสูตร การสร้างหลักสูตร และการออกแบบการประเมินผล
4. ครูผู้สอนต้องเลือกเนื้อหาและกิจกรรม เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้เพื่อการ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ
5. การวัดและประเมินผลต้องให้เหมาะสมกับอายุ และระดับการ พัฒนาการ ของเด็ก และครูต้องวัดและประเมินผลความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล ครูต้องสร้างความ สัมพันธ์กับเด็ก เตรียมกิจกรรมที่เหมาะสมให้เด็กสามารถเลือกโปรแกรมด้วยตนเอง

2) การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง เพราะการสัมฤทธิ์ผลของ

หลักสูตรขึ้นอยู่กับความพร้อม และความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

สังค อุทรานันท์ (2538 :10) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่อย่างชัดเจน
2. ให้บริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ แก่ครู
3. ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง อาทิ จัดการอบรมหรือจัดประชุมสัมมนา เป็นต้น
5. ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ครูคนอื่น

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงการวัฒน์ (2528 : 37-39) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในส่วนของหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. จัดหาหลักสูตรและเอกสารใช้หลักสูตร ไว้ให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู
2. แนะนำครูผู้ร่วมงานในโครงการด้านการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนให้เข้าใจหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และสิ่งสำคัญของหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่
3. ให้มีการชี้แจง แนะนำ ทบทวนหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรแก่ครูก่อนทำการสอน
4. ให้มีการสนทนา อภิปราย ประชุม หรือฟังการอภิปราย หรือการสนทนาเรื่องหลักสูตรร่วมกับผู้รู้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น
5. จัดให้มีการผลิต จัดทำหลักสูตร เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร ให้ครูอย่างเพียงพอ ครบถ้วน ทุกครั้งและดูแลให้พร้อมที่จะใช้อยู่ตลอดเวลา
6. ชี้แจงเรื่องหลักสูตรการสอน แผนการสอน และนโยบายด้านการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร และการสอนตามแนวทางของโรงเรียนแก่ครูที่ย้ายมาใหม่ หรือบรรจุใหม่ให้เข้าใจและรับผิดชอบด้วยวิธีที่เป็นแบบแผนที่แน่นอน
7. จะให้มีกรรมการตรวจสอบ การใช้หลักสูตรประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียนตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการสอนเป็นต้นไป จนถึงการวัดผลและประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2546 : 5) ได้กล่าวถึงกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ คือ กระบวนการที่ครูนำหลักสูตรการศึกษา ไปใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เป็นกระบวนการที่เป็นขั้นตอนชัดเจน ไม่สลับซับซ้อน โดยมีขั้นตอนอยู่ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน
2. จัดทำกำหนดการจัดประสบการณ์ตลอดปีจากสาระการเรียนรู้รายปี หรือหน่วยการเรียนรู้

3. กำหนดกิจกรรมประจำวัน
4. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์
5. จัดประสบการณ์

กล่าวโดยสรุป งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้การที่ผู้บริหารและครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตร อบรมให้เข้าใจหลักสูตรและวิธีการใช้ตลอดจนหาเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และกระตุ้นให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวันอาจใช้ชื่อเรียกกิจกรรมแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน แต่ทั้งนี้ ประสบการณ์ที่จะจัดจะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญ 7 ด้าน ตามหลักสูตรและควรให้ยึดหยุ่นตามเนื้อหาที่เด็กสนใจหรือครูมีส่วนริเริ่มกำหนดให้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 3) ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเน้นกระบวนการต่าง ๆ เพื่อที่จะนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต จะต้องฝึกให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง จนเกิดทักษะและเกิดความชื่นชมที่ได้ปฏิบัติ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการฝึกทักษะ กระบวนการจัดการ

2. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ยึดหยุ่นได้ตามเงื่อนไข และสภาพความต้องการของท้องถิ่น โดยประยุกต์เข้ากับสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่นหรือชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้จากท้องถิ่นตน และเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรัก

และความผูกพันกับท้องถิ่นของตนเองด้วย

3. จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนให้มากที่สุด โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และฝึกให้เรียนรู้ด้วยตนเอง

4. นักเรียนค้นหาความรู้ สรุปลง และตัดสินใจด้วยตนเอง ครูต้องรู้จักสร้างกระบวนการคิด กระบวนการหาคำตอบให้นักเรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเอง รู้จักเหตุผล เลือกและตัดสินใจอย่างถูกต้อง

5. การเรียนรู้จากภาคปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี โดยมีเวลาให้เหมาะสมกัน

6. ใช้วิธีการสอนอย่างหลากหลายวิชา ครูควรเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาจุดประสงค์ ควรมีการประชุมปรึกษาหารือกับเพื่อนครู ศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางพัฒนา ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. เน้นกระบวนการกลุ่ม มุ่งให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มหรือทำงานร่วมกัน โดยถือว่านักเรียนร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกันรับผลที่เกิดขึ้น การทำงานเป็นกลุ่มจะฝึกนิสัยและปลูกฝังคุณธรรมหลายอย่าง และต้องส่งเสริมให้ทุกคนได้แสดงออกอย่างเต็มที่ตามวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 4) ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ เหมาะกับอายุ ภูมิภาวะ ระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก ได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง

3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ ทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

4. จัดประสบการณ์ให้เด็กริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และเสนอความคิด โดยครูเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น ผู้ใหญ่ และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ

6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน

โดยสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม

8. จัดประสบการณ์ในลักษณะการวางแผนล่วงหน้า ไม่ได้คาดการณ์ไว้

9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการ

สอน เข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

10. จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย คือ การที่ผู้บริหาร ได้มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การวางแผนการสอน การกำหนดชั้นเรียน การจัดครูเข้าชั้น การปรับปรุงพัฒนากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนจัดให้ครู นำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3. ด้านสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนใช้ในการประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี มีผู้ให้คำจำกัดความสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 65) ได้กล่าวว่า สื่อ เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง

เยาวพา เคะชะคุปต์ (2542 : 155) ได้กล่าวว่า สื่อการสอนมีหลายแบบและมีหลายตัวเลือก ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนและขยายประสบการณ์ให้กับเด็ก โดยครูสามารถเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับวิธีการ เนื้อหาสาระ ความสนใจ วุฒิภาวะ อายุของเด็ก ฯลฯ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สื่อควรกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถช่วยให้เด็กเกิดทักษะพื้นฐานและได้รับประสบการณ์อย่างกว้างขวาง สื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ควรจัดให้เหมาะกับนโยบายในการจัดห้องเรียนแบบต่าง ๆ

ราศี ทองสวัสดิ์ (2533 : 57) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนระดับเด็กปฐมวัย หมายถึง เครื่องมือทุกชนิดที่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตัวอย่างเช่น กบ ฟิช สัตว์ วัตถุสิ่งของต่าง ๆ สื่อสำหรับการศึกษาระดับนี้แบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ ตามลักษณะการใช้งานได้ดังนี้

1. สื่อสำหรับเตรียมการสอนของครู สื่อประเภทนี้จัดหามาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร วิธีสอน กิจกรรมตลอดจนความเข้าใจในตัวเด็ก สื่อประเภทนี้ได้แก่ คู่มือครู หนังสือ เทป ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ภาพยนตร์แต่บางอย่างอาจผลิตได้เอง เช่น การจัดหาคู่มือ การรวบรวมเนื้อหาสำหรับครูใช้ประกอบการสอนต่อไป

2. สื่อสำหรับประกอบบทเรียน ในการสอนเด็กเล็กนั้น การจะเร้าให้เด็กมีความสนใจในสิ่งที่ครูจะสอนนั้น การใช้สื่อเข้าช่วยจะทำให้บทเรียนมีชีวิตชีวาน่าสนใจยิ่งขึ้นด้วย เช่น ครูสอนเรื่องวันลอยกระทง ครูก็นำเอากระทงมาให้เด็กได้ดูเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน หากเป็นการเรียนถึงชีวิตของกบ ครูอาจนำลูกอ๊อดมาให้เด็กได้เลี้ยงจนกว่ามันจะเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ทางการจะค่อย ๆ หดเข้าไปจนกลายเป็นกบสมบูรณ์ขึ้นมาอยู่เหนือน้ำได้ สื่อประเภทนี้อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 สื่อที่ได้มาโดยการจัดหา เช่น สิ่งที่มีตามธรรมชาติ เช่น พืช สัตว์ ไม้ เหล็ก หิน ดิน ทราย เป็นต้น

2.2 สื่อที่ได้มาโดยการประดิษฐ์ อาจเป็นหุ่นประเภทต่าง ๆ เช่น ตุ๊กตา ตุ๊กตา พลาสติก หุ่นตุ๊กตากรดาษ เกมการศึกษา เป็นต้น

3. สื่อสำหรับจัดสภาพแวดล้อมให้เด็ก ที่เล่นที่จัดให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น มีความสำคัญหากจัดได้เหมาะสมก็จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สื่อเหล่านี้อาจได้มา 2 ทาง คือ โดยการจัดหาทางหนึ่ง และโดยการผลิตอีกทางหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2533, อ้างถึงใน ราชี ทองสวัสดิ์ 2537 : 53) มีแนวทางการบริหารงานด้านสื่อการเรียนการสอนต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

1. สื่อเหมาะสมกับวัย และวุฒิภาวะของเด็ก
2. ขนาดจับต้องง่าย
3. ชิ้นส่วนไม่มากนัก
4. สามารถดัดแปลงรูปแบบได้หลายอย่าง อาทิ บล็อก พลาสติกสร้างสรรค์ เป็นต้น

5. ทนทาน ปลอดภัย ไม่มีคม แข็งแรง มีคุณภาพดี
6. ควรเป็นของที่เด็กมีโอกาสได้เล่นร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย
7. ลักษณะประหยัดหรือทำขึ้นเองได้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 80) ได้กำหนดวิธีการเลือกสื่อ ดังนี้

1. เลือกให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่สอน
2. เลือกให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก
3. เลือกให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เด็กอยู่หรือสถานภาพของสถานศึกษา
4. มีวิธีการใช้ง่าย และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม

5. มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย
6. มีคุณภาพดี เช่น ภาพชัดเจน ขนาดเหมาะสม ไม่ใช่สีสะท้อนแสง
7. เลือกล้อที่เด็กเข้าใจง่ายในเวลาสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน
8. เลือกล้อที่สามารถสัมผัสได้
9. เลือกล้อเพื่อใช้ฝึก และส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็น

คิดเห็น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 74-80) ล้อประกอบกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. กิจกรรมเสรี/ การเล่นตามมุม ได้แก่ มุมบทบาทสมมติ มุมบ้าน มุมหอนมูมร้านค้า มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติ
2. กิจกรรมสร้างสรรค์ ได้แก่ การวาดภาพและระบายสี การเล่นกับสี การพิมพ์ภาพ การปั้น การพับ ฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์เศษวัสดุ การร้อย การสาน การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ การสร้างรูป
3. เกมการศึกษา ได้แก่ เกมจับคู่ เกมภาพตัดต่อ เกมจัดหมวดหมู่ เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน) เกมเรียงลำดับ เกมการศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต) เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม) เกมพื้นฐานการบวก
4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม ได้แก่ ล้อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและจากธรรมชาติ ล้อที่จำลองขึ้น ล้อประเภทภาพ ล้อเทคโนโลยี
5. กิจกรรมกลางแจ้ง ได้แก่ เครื่องเล่นสนาม ที่เล่นทราย ที่เล่นน้ำ
6. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ได้แก่ เครื่องเคาะจังหวะ อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว

ดังที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ล้อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางที่ผู้บริหารได้มีการจัดวัสดุอุปกรณ์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมถึงการจัดหาอุปกรณ์การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและกิจกรรมตลอดจนส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้อุปกรณ์การสอนให้ตรงกับกิจกรรม รวมทั้งจัดหาวัสดุต่าง ๆ สำหรับให้ครูได้นำไปผลิตล้ออย่างเพียงพอ การจัดล้อการเรียนการสอนอย่างมีระบบ การจัดบริการล้อการสอนโดยมีห้องล้อหรือผู้รับผิดชอบ จัดให้มีทะเบียนล้อ ทั้งนี้โดยเน้นให้ผู้ผู้ได้รับความสะดวกซึ่งจะส่งผลต่อการจัดประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย เป็นการประเมินความสามารถของเด็กในการแสดงพฤติกรรมที่คาดว่าจะปรากฏในแต่ละช่วงอายุ เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการ

พิจารณาเสริมประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
 ตามตามศักยภาพของแต่ละบุคคล นักการศึกษาบางท่านให้ความหมายของการวัดผลไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 84) ได้กล่าวว่า การประเมิน
 พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในขณะที่ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
 เพื่อเปรียบเทียบและเป็นข้อมูลในการพัฒนาพฤติกรรมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ
 และได้กำหนดหลักการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้

เป็นหลักฐาน

5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้
 แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2546 : 4) ได้กล่าวว่า การประเมิน
 พัฒนาการ คือ การติดตามและเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบว่าเด็ก
 มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาสมวัยหรือไม่ และเป็นอย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2546 : 43) ได้กำหนดหลักในการ
 ประเมินพัฒนาการเด็กระดับปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็น

หลักฐาน

5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่ง
 ข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 68) ได้กล่าวว่า การประเมินผลสำหรับเด็กก่อนนุบาล
 ย่อมหมายความว่า การประเมินผลว่าเด็กมีความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ
 สติปัญญาเพียงใด ครูอาจทำการประเมินเด็กได้ตลอดเวลาทั้งนี้เพื่อพัฒนาในส่วนที่เด็กยังบกพร่อง
 อยู่

ส่วนการวัดผลนั้นเป็นการวัดเพื่อดูว่าการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กนั้นเด็กได้บรรลุเป้าหมายเพียงใดมิใช่จะเป็นการวัดเพื่อตัดสินได้หรือตก การวัดอาจทำได้หลายๆ วิธีดังเช่น แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลและแนวการจัดประสบการณ์เด็ก ได้กำหนดให้ใช้หลายๆ วิธี ประกอบกันคือ

1. การสังเกต สังเกตเด็กขณะทำกิจกรรมต่างๆ เป็นรายบุคคล เพื่อที่จะได้ทราบพัฒนาการของเด็ก เมื่อสังเกตพบว่ามีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่บันทึกแก้ไขต่อไป
 2. การสนทนา การสนทนากับเด็กก็เพื่อจะได้ทราบพัฒนาการทางด้านภาษา ตลอดจนความคิดของเด็กว่าเด็กทำได้ดีเพียงใด ควรแก้ไขอย่างไร
 3. การตรวจผลงาน ผลงานที่จะนำมาตรวจก็ได้แก่ ผลงานศิลปะที่เด็กทำแล้วนำมาจัดเป็นกลุ่มตามอันดับคุณภาพของงาน ควรมี 3-5 อันดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง อ่อน อ่อนมาก
 4. การใช้ข้อสอบปากเปล่า โดยที่ครูจะต้องเตรียมคำถามที่จะใช้ถามไว้ให้พร้อม แล้วนำผลงานมาจัดอันดับคุณภาพ
 5. การใช้ข้อทดสอบ ข้อทดสอบที่จะนำมาใช้นี้จะต้องมีคุณภาพเหมาะสมกับเด็ก เห็นภาพชัดเจนเนื้อหาตรงกับวัตถุประสงค์ที่สอน
- การใช้วิธีวัดผลแบบไหนย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสม แต่เสนอแนะว่าควรใช้วิธีสังเกต สนทนาและตรวจผลงานให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินพัฒนาการ เป็นการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผล ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการประเมินผลอย่างถูกต้องจัดให้มีการวัดประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และคอยดูแลควบคุมการดำเนินการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะ ๆ รวมทั้งการตรวจสอบ การจัดทำสมุดประจำชั้นและสมุดประจำตัวเด็กให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

5. ด้านห้องสมุด

ห้องสมุดเป็นแหล่งรวมวิทยาการทั้งหลาย ห้องสมุดโรงเรียนจัดไว้ให้ครูใช้เป็นที่เพิ่มพูนความรู้และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เห็นความรู้ ความเฉลียวฉลาด อันจะเป็นประโยชน์สำหรับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปลูกฝังการรักการอ่านหนังสือ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ราชบัณฑิตสถาน (2525 : 883) ได้กล่าวว่า ห้องสมุด หมายถึง ห้องหรืออาคารที่มีระบบจัดเก็บ รวบรวม รักษาหนังสือประเภทต่างๆ ซึ่งอาจรวมทั้งค้นฉบับ ลายมือเขียน ไมโครฟิล์ม เป็นต้น เพื่อใช้เป็นที่ค้นคว้า

นันทา วิทวุฒิสักดิ์ (2532 : 2) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของห้องสมุดมี

5 ประการ คือ

1. เพื่อการศึกษา
2. เพื่อความรู้
3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย
4. เพื่อความจรโรงใจ
5. เพื่อความเพลิดเพลินและเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ

นอกจากนี้ ทรรศนียา กัลยาณมิตร และคณะ (2525 : 3) กล่าวว่า ห้องสมุดที่ดีควรมีการจัดหาหนังสือและเอกสารต่างๆ และอุปกรณ์ทัศนศึกษาให้เพียงพอับความต้องการของผู้ใช้ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความสนใจ ความสามารถในการอ่านของผู้ใช้ และคัดเลือกหนังสืออุปกรณ์ต่างๆ ให้ใช้ และหยิบใช้ได้สะดวก ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียน รักการอ่านซึ่งทำได้หลายวิธี ได้แก่ สร้างบรรยากาศที่ดีในห้องสมุด บรรณารักษ์แสดงความเป็นกันเอง จัดนิทรรศการหนังสือใหม่ หรือนิทรรศการตามโอกาสต่างๆ และจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน อาทิ จัดกลุ่มอ่านหนังสือตามความสนใจ หรือจัดกิจกรรมกลุ่มเล่านิทาน เป็นต้น และเปิดสอนให้ผู้เรียนรู้จักอ่านหนังสือ และใช้ห้องสมุดให้ถูกต้อง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 10) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติงานห้องสมุดสำหรับผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. จัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือที่เหมาะสม และสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน
2. จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับห้องสมุดให้เพียงพอ อาทิ ตู้ หรือชั้นวางหนังสือ ตู้บัตรรายการ โต๊ะอ่านหนังสือ เป็นต้น
3. จัดให้มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และคณะกรรมการห้องสมุดเป็นผู้รับผิดชอบงานห้องสมุด
4. จัดหาหนังสือห้องสมุดให้เพียงพอ
5. จัดทำทะเบียนหนังสือ สถิติการใช้บริการ และยืมหนังสืออย่างมีระบบและเป็นปัจจุบัน
6. แสวงหาแหล่งทรัพยากรเพื่อนำมาปรับปรุงห้องสมุด
7. สนับสนุนครูผู้สอนให้ใช้ห้องสมุด ในการพัฒนาการเรียนการสอน
8. ติดตามและดูแลการดำเนินงานห้องสมุดเมื่อพบปัญหาให้หาทางช่วยเหลือ

แก้ไข

9. จัดกิจกรรมห้องสมุด เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน อาทิ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ

10. ประเมินการดำเนินงานห้องสมุดเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา
จึงกล่าวได้ว่า ห้องสมุดมีความสำคัญต่องานวิชาการและการพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน การที่ผู้บริหารจัดให้มีแหล่งรวบรวมสื่อการเรียนรู้ประเภทนิทาน เกม เครื่องเล่น อุปกรณ์ เทปเพลง และวีดิทัศน์ สำหรับเด็ก และจัดหาหนังสือเพื่อให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า ซึ่งจะนำมาสู่การสนับสนุนกิจกรรมการจัดหาประสบการณ์ให้เด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ด้านการนิเทศการเรียนการสอน

การนิเทศการเรียนการสอน เป็นกระบวนการในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโดยการใช้เหตุผล และปัญญาในการพัฒนาการจัดประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะปฏิบัติงานได้ถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การนิเทศการเรียนการสอน เป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนในการให้คำแนะนำครูเกี่ยวกับการจัดการปรับปรุงและการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายการนิเทศการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

กู๊ด (Good 1973 : 375) ได้กล่าวว่า การนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง ความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษาในการแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาให้รู้จักการปรับปรุงการสอน ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัสดุประสงค์การศึกษา ช่วยปรับปรุงวัสดุ และเนื้อหาการสอน ปรับปรุงวิธีสอน และช่วยปรับปรุงการประเมินผลการสอน

นิพนธ์ ไทยพานิช (2535 : 17) ให้ความหมายว่า การนิเทศการเรียนการสอน คือ ความพยายามของบุคคลทางการศึกษาที่จะจัดทำกิจกรรม และให้บริการกับผู้บริหาร และครูในทางตรงและทางอ้อม ที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน

สุกานดา ตปนียางกูร (2538 : 155) ได้กล่าวว่า การนิเทศการเรียนการสอนเป็นการพัฒนางาน พัฒนาคคน และเป็นการสนับสนุนการทำงานเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เป็นงานที่ต้องอาศัยทั้งความตั้งใจ จริงจัง และจริงใจ จึงจะทำให้งานนิเทศการศึกษาได้รับความสำเร็จ องค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพขึ้นอยู่กับกระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศ และกระบวนการเรียนการสอน แต่ต้องมีความสอดคล้อง และสนับสนุนซึ่งกันและกัน ดังนั้น งานนิเทศการเรียนการสอน จะต้องอยู่คู่กับการศึกษาตลอดไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2533 : 1-2) ได้กล่าวว่า การสังเกตการสอนเป็นกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีประโยชน์มากในการพัฒนาบุคลากรที่สำคัญในโรงเรียน คือ ครูผู้สอน การสังเกตการสอนที่เป็นระบบจะทำให้ครูผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมมือกันอย่างจริงจังในการนำความรู้ความสามารถของทั้ง 2 ฝ่ายมาพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน อาทิการวางแผนการสอน การใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา การวัดและประเมินผลการช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียน

การสังเกตการสอนมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อมุ่งให้เกิดการปรับปรุง และพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
2. เพื่อมุ่งให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนและสามารถพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
3. เพื่อเสริมประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียน โดยเฉพาะงานทางด้านวิชาการให้สนองเจตนารมณ์มากที่สุด

จากวัตถุประสงค์ข้างต้น ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จะต้องเข้าใจตรงกันว่า การสังเกตการสอนมิใช่การจับผิด ผู้นิเทศจะต้องทำหน้าที่เหมือนกระจกเงาที่มีประสิทธิภาพที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศเห็นทั้งจุดดีจุดด้อยเพื่อให้ผู้รับการนิเทศภูมิใจในสิ่งที่ตนมีคืออยู่แล้ว ในขณะที่เดียวกันก็รู้จุดบกพร่อง เพื่อจะได้ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 21) ได้กล่าวถึงแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังต่อไปนี้

1. สำรวจสภาพปัญหาหรือความต้องการพัฒนา
2. การกำหนดวัตถุประสงค์
3. กำหนดวิธีปฏิบัติงานนิเทศ

สรุปได้ว่า การนิเทศการสอนในสถานศึกษาปฐมวัย เป็นกระบวนการพัฒนาในสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้าโดยการนำของผู้บริหารโดยตรง เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดโปรแกรม ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย รวมถึงตลอดถึงเป็นการช่วยเหลือและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

7. ด้านการอบรมทางวิชาการ

การประชุมอบรมทางวิชาการระดับปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้

ความสามารถของผู้บริหารและครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับงานวิชาการในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายการประชุมอบรมทางวิชาการไว้ดังนี้

วิจิตร อวระกุล (2537 : 30) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง การพัฒนาหรือฝึกฝน อบรมบุคคลให้เหมาะหรือเข้ากับงาน หรือการทำงาน

อุทัย บุญประเสริฐ (2538 : 1) ได้กล่าวว่า การประชุมนั้นเป็นการทำงานรูปแบบหนึ่งซึ่งต้องอาศัยผู้นำที่ดี และต้องใช้เวลา การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการประชุมและการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะระหว่างฝ่ายบริหารกับหัวหน้าผู้ร่วมประชุม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 58-60) ได้เสนอเทคนิคของการประชุมไว้หลายรูปแบบ แต่ละแบบมีความมุ่งหมายและความเหมาะสมกับงานที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้จัดควรจะได้พิจารณาเลือกใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์และความเหมาะสม ดังนี้

1. การประชุมสัมมนา เป็นการประชุมของกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่ง เพื่อศึกษาค้นคว้าหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง ภายในการนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดปัญหาสำรวจปัญหา ปรึกษาหารือ และแก้ปัญหา มีการแลกเปลี่ยนผลงานระหว่างบุคคลในกลุ่ม และสรุปผลการสัมมนา ผู้นำการสัมมนาจะต้องดำเนินการโดยใช้เวลาการสัมมนาทั้งหมดให้เกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างบุคคลในกลุ่มสัมมนาให้มากที่สุด ผู้เข้าร่วมสัมมนาจะต้องทราบหัวข้อที่จะสัมมนาล่วงหน้าและจะต้องศึกษาค้นคว้ามาก่อน

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมหรืออบรมโดยเน้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ มีความเข้าใจ และทักษะทางด้านทฤษฎี และด้านปฏิบัติอย่างแท้จริง รู้จักแก้ปัญหาและปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

3. การประชุมเชิงวิชาการ เป็นการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาหรือกำหนดมาตรฐานการอย่างใดอย่างหนึ่ง การปฏิบัติประกอบด้วยการประชุมย่อย การประชุมใหญ่ ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดจะได้นำความรู้ ประสบการณ์ ไปเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

4. การประชุมอภิปรายกลุ่ม คือ การที่บุคคลในกลุ่มจำนวน 6-20 คน มาร่วมกันพิจารณาอภิปรายในเรื่อง หรือหัวข้อที่สมาชิกมีความสนใจ เป็นการประชุมนอกแบบ เป็นกันเองไม่มีพิธีต้องเตรียมการใหญ่โต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหา แก้ไขปัญหา และสร้างเกณฑ์ร่วมกัน โดยอาศัยความคิดจากหลายๆ คน และจะถือเป็นมติของกลุ่มทั้งหมด

5. การประชุมแบบอภิปรายซักถาม คือ การอภิปรายหลังจากผู้ทรงคุณวุฒิอภิปรายจบลงและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างอิสระและเปิดเผย โดยการ

ซักถามปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อหมู่คณะ ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ประชุมการอภิปรายซักถาม ช่วยให้ผู้ฟังได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการอภิปรายและขจัดข้อสงสัยที่ได้รับฟังจากผู้อภิปรายด้วย

6. การประชุมแบบระดมความคิด เป็นเทคนิคการประชุม ที่เน้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่าการปฏิบัติ โดยให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่คำนึงถึงว่าแนวคิดนั้นจะนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

7. การประชุมแบบบรรยาย เป็นการประชุมที่เสนอเนื้อหา ความรู้ ข่าวสาร หรือทัศนคติต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์จะให้ผู้เข้าร่วมประชุมเข้าใจหรือยอมรับข้อความ หรือเรื่องราวที่ผู้บรรยายเสนอให้ฟัง

สรุปได้ว่า การประชุมมีหลายรูปแบบ การที่ผู้บริหารจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในรูปของการจัดประชุมให้ครูได้มาพบปะเพื่อหาแนวทางและข้อตกลงในการทำงาน ร่วมกันและช่วยกันพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานและขณะเดียวกันจะได้นำความรู้ใหม่ ๆ มาสู่ครูเพื่อนำไปใช้พัฒนางานวิชาการเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.4 ข้อมูลโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชนที่เปิดทำการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตาก เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้

1. **โรงเรียนอนุบาลการุณย์** ตั้งอยู่เลขที่ 7/1 ถนนราชการราษฎร์คำหริ 1 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยมีนางวรรณ กาญจนพิพัฒนกุล เป็นผู้รับใบอนุญาต นางสาวพิมพ์ ปวงละคร เป็นผู้จัดการ และนางนิตยา เปี้ยสา ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ เปิดทำการสอนระดับปฐมวัย ตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลปีที่ 3 รับนักเรียนตั้งแต่อายุ 3 ปี ถึง 6 ปี 6 เดือน เปิดทำการสอนตั้งแต่เวลา 08.30 น. ถึง 15.45 น. หยุดพักใหญ่เวลา 11.30 น. ถึง 12.30 น.

สภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนได้ยึดการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีจุดหมายเพื่อมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ คนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
 6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
 7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
 8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
 11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
- ประสบการณ์สำคัญ มีดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
2. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
3. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม
4. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

สาระที่เรียนรู้เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก การวัดผลและประเมินผลของนักเรียน

โรงเรียนได้แยกการวัดผลและประเมินผลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การประเมินพัฒนาการโดยใช้วิธีการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณภาพด้านผู้เรียน ช่วงอายุ 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ส่วน คือ

- 1.1 การประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย
- 1.2 การประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
- 1.3 การประเมินพัฒนาการด้านสังคม
- 1.4 การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา

วิธีวัดผลและการบันทึก

1. การสังเกต แบ่งออกเป็น การสังเกตอย่างมีระบบ และการสังเกตแบบ

ไม่เป็นทางการ

2. การบันทึก ประกอบด้วย แบบบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจรายวัน แบบสำรวจรายการ การบันทึกการเลือกเด็ก การสนทนา การสัมภาษณ์ การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล และการประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก

2. การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้ทำการประเมินโดยการทดสอบซึ่งจะประเมินในแต่ละภาคการศึกษา โดยทำการทดสอบ 6 ด้าน คือ

- 2.1 การทดสอบวัดความสามารถด้านภาษาไทย
- 2.2 การทดสอบวัดความสามารถด้านคณิตศาสตร์หรือจำนวน
- 2.3 การทดสอบวัดความสามารถด้านเหตุผล
- 2.4 การทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ และการรับรู้ทางสายตา
- 2.5 การทดสอบวัดความสามารถด้านภาษาอังกฤษ

การรายงานผลการวัดและประเมินผลของนักเรียน โรงเรียนจะรายงานการวัดและประเมินผลของนักเรียนในสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน ซึ่งแบ่งการรายงานเป็น 2 ส่วน คือ

1. รายงานการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานคุณภาพด้านผู้เรียนระดับปฐมวัยศึกษา โดยรายงานเป็น 3 ระดับ คือ

- ด หมายถึง สามารถแสดงพฤติกรรมได้คล่องหรือมั่นคง
- บ หมายถึง สามารถแสดงพฤติกรรมได้ แต่บางครั้งยังไม่คล่องหรือไม่มั่นคง
- ส หมายถึง ยังแสดงพฤติกรรมได้ไม่ชัดเจน

2. รายงานการประเมินจากการวัดความสามารถด้านสติปัญญาจากการทดสอบ 6 ด้านดังได้กล่าวมาข้างต้น

2. โรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่ระมาด ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 271 หมู่ 4 ถนนแม่ระมาด-ท่าสองยาง อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยมีนางสาวเจวียง ศรีวิชัยรัตน์ (เซอร์เชนต์โมริส) เป็นผู้รับใบอนุญาต/ผู้จัดการ และเซอร์วีร์จีนิ เดชานนท์ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ เปิดทำการสอนระดับปฐมวัย จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนได้ยึดการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีสาระการเรียนรู้ อยู่ 4 กลุ่ม คือ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ชนรรษาครอบครัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. มีความเชื่อศรัทธาในศาสนาของตน
2. รักการเรียนรู้ ใฝ่เรียน ใฝ่รู้

3. มีความเป็นผู้นำ

4. มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์

นโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

1. เน้นการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ผ่านการเล่นและการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงได้ลงมือปฏิบัติจริง

2. มุ่งให้เด็กเป็นผู้ร่าเริงแจ่มใส สนใจใฝ่รู้ ประพฤติตนเป็นเด็กดี สามารถช่วยเหลือตนเองได้และมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ สามารถเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3. มุ่งจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่นและสวยงาม

4. พัฒนาครูผู้สอนทุกคนให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์

5. ปลูกฝังครูผู้สอนทุกคนให้มีความรัก ความเมตตา และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมกับเด็ก

6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข แสดงออกทางจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์

7. ส่งเสริมให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้โดยจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมเสริมประสบการณ์ทางด้านภาษาไทย ศิลปะ และคณิตศาสตร์ขั้นพื้นฐาน

8. ปลูกฝังค่านิยม ด้านความเป็นไทย การรักท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

9. สนับสนุนให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน การประเมินพัฒนาการ มีหลักการประเมินดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก

2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องตลอดปี

3. สภาพการประเมินมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน

4. ประเมินอย่างเป็นระบบมีการวางแผนการเลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็น

หลักฐาน

5. ประเมินตามสภาพความเป็นจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้ข้อมูลหลาย ๆ ด้าน

วิธีการประเมิน จัดให้มีการประเมินพัฒนาการเด็กทุกด้านโดยใช้

1. การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็ก

2. การสัมภาษณ์ สันทนา ชักถามเด็ก

3. การสัมภาษณ์ สันทนาผู้ปกครอง

4. การตรวจผลงาน ประเมินชิ้นงานอย่างต่อเนื่อง

5. การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. แบบสำรวจรายการพฤติกรรมของเด็ก

2. แบบจัดอันดับคุณภาพ

3. แบบบันทึกสุขภาพ

4. แบบสัมภาษณ์

5. แบบสังเกตพฤติกรรม

6. ฯลฯ

3. โรงเรียนศิริวรรณศึกษา ตั้งอยู่เลขที่ 558/1 ถนนอินทรีริ อำเภอมะสออด จังหวัดตาก โทรศัพท์ 055 – 531034 แต่เดิมเป็นที่ตั้งของโรงเรียนอนุบาลจันทร์ศึกษา ได้รับอนุญาตตั้งเป็นโรงเรียนเอกชนเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2530 ประเภทสามัญศึกษา ทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ต่อมาเมื่อปีการศึกษา 2525 ได้ขออนุญาตลดชั้นเรียนดัดระดับประถมศึกษาออกคงสอนแต่ระดับอนุบาล ปัจจุบันมีนายสุทธิพันธุ์ จันทร์นิต ผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการโรงเรียนและนางมาลัย จันทร์นิต ดำรงตำแหน่งครูใหญ่

สภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี จัดการศึกษาในลักษณะของการอบรม เลี้ยงดู และให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยโรงเรียนได้สร้างหลักสูตรของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาได้เหมาะสมตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล การจัดประสบการณ์การสอนในระดับปฐมวัย ไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น การกำหนดหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์คำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ตรงตามความต้องการและความสนใจของเด็ก สอดคล้องกับสภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก ผนวกคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไป สร้างบรรยากาศการเรียนรู้โดยจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนตามพัฒนาการของผู้เรียน มีการจัดมุมต่างๆ อย่างน้อย 3 – 5 มุม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน เน้นความสะอาด ปลอดภัย เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อโสตทัศนอุปกรณ์ สื่อกิจกรรม สื่อบริบท ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ

การประเมินพัฒนาการเด็ก

หลักการประเมินพัฒนาการ ประเมินพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน โดยผ่านกระบวนการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลของการประเมินมาวางแผนในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนต่อไป อีกทั้งประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี ประเมินอย่างเป็นระบบมีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจุดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก

1. การสังเกตและการบันทึก
2. การสนทนา
3. การสัมภาษณ์
4. การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็น

รายบุคคล

5. การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก

4. โรงเรียนภัทรวิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 247 หมู่ 1 ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด

จังหวัดตาก เมื่อปี 2505 คุณพ่อแวร์ดิแอร์ นักบวชนิกายโรมันคาทอลิกได้สร้างโรงเรียนภัทรวิทย์ขึ้นในปี 2506 เพื่อเป็นฐานแพร่ธรรมกับชนเผ่าพื้นเมืองคนป่ากะญอ มีบาทหลวงแวร์ดิแอร์ เป็นผู้แทนผู้รับใบอนุญาต มีนายอนันต์ ชำเจริญ เป็นผู้จัดการและครูใหญ่ เปิดทำการสอนระดับอนุบาล ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อมาในปี พ.ศ. 2508 บาทหลวงแวร์ดิแอร์ได้รับโอนกิจการของโรงเรียนปลั่งวิทยา ซึ่งได้รับรองวิทยฐานะเทียบว่ากระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2498 มารวมกับโรงเรียนภัทรวิทย์ ภายหลังได้ขออนุญาตเปลี่ยนเป็น โรงเรียนภัทรวิทยา ตามใบอนุญาตเลขที่ 4/2509 ลงวันที่ 25 เมษายน 2509 ใช้อักษรย่อโรงเรียนว่า ภ.ว. โดยมีบาทหลวงแวร์ดิแอร์ เป็นผู้แทนผู้รับใบอนุญาตถึงปี พ.ศ. 2510 ปี พ.ศ. 2549 นางสาวบังอร โก่งสร รับหน้าที่ครูใหญ่ ได้ขยายห้องเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปี พ.ศ. 2550 ได้ขยายห้องเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สภาพการจัดการศึกษา ในระดับชั้นปฐมวัย ได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีจุดหมายเพื่อมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน

สัมพันธกัน

3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ คนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
 11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
- ประสบการณ์สำคัญ มีดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
2. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
3. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม
4. ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

สาระที่เรียนรู้เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็กได้กำหนดขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน ต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

1. การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ ให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยยะต่าง ๆ
2. การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ฝึกให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย ใช้อุปกรณ์ศิลปะ
3. การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด

เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมและศาสนาที่นับถือ

4. การพัฒนาสังคมนิสัย ให้เด็กมีนิสัยที่ดีแสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงของส่วนรวม ฯลฯ

5. การพัฒนาการคิด ให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา มีการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากร มาพูดคุยกับเด็ก ศึกษาสถานศึกษาที่ หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษา

6. การพัฒนาภาษา ให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน

7. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ สื่อประกอบการจัดกิจกรรมใช้สื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ

วิธีการประเมิน จัดให้มีการประเมินพัฒนาการเด็กทุกด้านโดยใช้

1. การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็ก
2. การสัมภาษณ์ สันทนา ชักถามเด็ก
3. การสัมภาษณ์ สันทนาผู้ปกครอง
4. การตรวจผลงาน ประเมินชิ้นงานอย่างต่อเนื่อง
5. การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. แบบสำรวจรายการพฤติกรรมของเด็ก
2. แบบจัดอันดับคุณภาพ
3. แบบบันทึกสุขภาพ
4. แบบสัมภาษณ์
5. แบบสังเกตพฤติกรรม
- 6 ฯลฯ

5. โรงเรียนอนุบาลราษฎร์อุทิศ ตั้งอยู่เลขที่ 226/3 ถนนศรีพานิช อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2527 เปิดสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 – 3 รับผิดชอบที่มีอายุ 3 – 5 ปี สอนวิชาตามหลักสูตรการจัดอนุบาลของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีนายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์ เป็นผู้รับใบอนุญาต นางสาวอุทัยวรรณ บรรณวัฒน์ เป็นผู้จัดการ มีนางพจนีย์ สุวรรณโนภาส ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ ปัจจุบันมี นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์ เป็นผู้รับใบอนุญาตในนามแม่สอดมูลนิธิสามัคคีการกุศล นางยุพิน กะวีรัตน์ ผู้จัดการ และนางครุณี ยิวพันธ์ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่

สภาพการจัดการศึกษา ได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีจุดหมายเพื่อมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย สาระที่ควรเรียนรู้ คือ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ชรรษาติรอบตัว สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขอนามัยที่ดี
 2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
 3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
 4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
 5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
 6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
 7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
 8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
 11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
- แนวทางการจัดประสบการณ์
1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ
 2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กได้ลงมือ

กระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว

3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อปะแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

วิธีการประเมิน จัดให้มีการประเมินพัฒนาการเด็กทุกด้านโดยใช้

1. การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็ก
2. การสัมภาษณ์ สันทนา ชักถามเด็ก
3. การสัมภาษณ์ สันทนาผู้ปกครอง
4. การตรวจผลงาน ประเมินชิ้นงานอย่างต่อเนื่อง
5. การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. แบบสำรวจรายการพฤติกรรมของเด็ก
2. แบบจัดอันดับคุณภาพ
3. แบบบันทึกสุขภาพ
4. แบบสัมภาษณ์
5. แบบสังเกตพฤติกรรม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย มีดังนี้

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

อภิสมัย วุฒิพรพงษ์ (2540 : 128) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีการนำแนวและแผนการจัดประสบการณ์มาปรับปรุงหรือพัฒนาเพื่อนำไปใช้โดยปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้เข้ากับโรงเรียนและชุมชน งานการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมคือจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดครูเข้าสอนตามวิชาเอกและโทปฐมวัยศึกษา ติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยการแยกชั้นเรียน และตรวจบันทึกการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มีการสำรวจความต้องการของครู ส่วนใหญ่เก็บสื่อของปฐมวัยไว้ในห้องเรียนและติดตามการใช้สื่อโดยสังเกตการใช้สื่อ สภาพของสื่อและการเพิ่มจำนวนสื่อในชั้นเรียน สื่อที่ใช้มากที่สุดคือ บัตร เกมการศึกษา และหนังสือ การวัดผลและประเมินผล จัดให้มีเอกสาร คู่มืออุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็นในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กอย่างเพียงพอ วิธีที่ใช้มากที่สุดคือ การสังเกต และผู้บริหารกำกับติดตามโดยการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู สำหรับห้องสมุดส่วนใหญ่จัดเป็นเอกเทศทุกโรงเรียนมีการจัดมุมหนังสือในห้องเรียน หนังสือที่มีเป็นส่วนใหญ่ คือ หนังสือประกอบคำบรรยาย ส่วนห้องสมุดของเล่นมีการจัดเป็นบางโรงเรียน ส่วนงานนิเทศภายในกิจกรรมที่จัดมากที่สุด คือ การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน การเยี่ยมชั้นเรียน ส่วนใหญ่ครูต้องการได้รับการนิเทศเรื่อง เทคนิควิธีสอน นอกจากนี้ยังมีประชุมอบรมทางวิชาการ ส่วนใหญ่ส่งเข้ารับการอบรมกับหน่วยงานต้นสังกัด และมีการติดตามประเมินผลโดยการสนทนา พูดคุย และสอบถาม

อุคร ประสาร (2540 : 68) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยจัดหลักสูตรอนุบาล 2 ปี งานที่ทำส่วนใหญ่คือ จัดทำแผนจัดประสบการณ์และบันทึกการจัดประสบการณ์ มอบหมายงานสอนให้ผู้ที่ผ่านการอบรมระดับก่อนประถมศึกษา สอนชั้นอนุบาล ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโดยสังเกตพฤติกรรมการทำงาน มีการบริการอาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นม) ให้แก่นักเรียนให้ครูผู้สอนระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมในการจัดซื้อ จัดจ้าง ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น

รายค้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่ มีปัญหาระดับมาก ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

จิตติวรรณ บุญวีรบุตร (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ด้านครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ทั้งโดยภาพรวมและรายค้านทุกด้าน ในการจัดการเรียนการสอน สูงสุดใน 3 อันดับแรก คือ ครูสร้างบรรยากาศเป็นกันเองกับเด็ก ครูใช้กระบวนการเรียนการสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ปลูกฝังจิตพิสัยและคุณลักษณะที่ดี และครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ แนะนำเด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมและรายค้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรื่องที่มีการจัดการเรียนการสอนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ หลักสูตรที่ใช้มุ่งเน้นถึงความต้องการความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และหลักสูตรที่ใช้มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายค้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่อง สภาพการจัดกิจกรรมเน้นสื่อของจริงให้เด็กมีโอกาสพบความรู้ด้วยตนเอง และการจัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสพบความรู้ด้วยตนเอง มีการจัดการเรียนการสอนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคำนึงถึงความสนใจและความสามารถของนักเรียน คำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญโดยเลือกตามความสนใจและความสามารถและกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักแผนและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

จันทิมา เฉลิมสุข (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการรับรู้ในบทบาทการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย แต่ละด้านและโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนมีความคาดหวังต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน แต่ละด้านและ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้บทบาทการบริหาร งานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ปฐมวัยต่ำกว่า 4 ปี ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารระดับปฐมวัยตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีการรับรู้บทบาทการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการนิเทศ และ โดยภาพรวม ดีกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารระดับการศึกษา ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการรับรู้บทบาทการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน พบว่า แตกต่างกันในด้านการนำแผนการ

สอน ไปใช้ ด้านการจัดหาและผลิตสื่อ ด้านการจัดประสบการณ์ ก่อนทำการสอนและครูไม่ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายในกระบวนการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและด้านการจัดตาราง กิจกรรมประจำวัน เมื่อเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 4 ปีกับตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีความคาดหวังต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน แต่ละด้านและโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคาดหวังต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และด้านการจัดตารางกิจกรรมประจำวัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

จิราภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2547 : 171) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างพหุปัญญาให้กับเด็กวัยอนุบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม พบว่า รูปแบบการสอนฯ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการสอนฯ แนวคิด ทฤษฎี และหลักการพื้นฐานของรูปแบบการสอนฯ พันธกิจของรูปแบบการสอนฯ หลักการของรูปแบบการสอนฯ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนฯ กลุ่มเป้าหมาย สาระสำคัญของรูปแบบการสอนฯ การจัดกระบวนการเรียนการสอน บทบาทครู บทบาทและสิทธิของเด็ก บทบาทของผู้ปกครอง และชุมชน ตารางเวลาการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และอุปกรณ์ ข้อตกลงในการใช้รูปแบบการสอนฯ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการจัดประสบการณ์แบบโครงการและหลักการสอนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม และกำหนดขึ้นเป็น 12 ขั้นตอนการสอน ดังนี้

ระยะที่ 1 เตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการ ประกอบด้วย ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเลือกประเด็น หัวข้อ ทำโครงการ

ระยะที่ 2 เริ่มต้นโครงการ ประกอบด้วย นำเสนอความรู้เดิมมาเป็นฐาน วางแผนงานค้นคว้าที่สนใจ

ระยะที่ 3 พัฒนาโครงการ ประกอบด้วย ใช้กิจกรรมที่ยืดหยุ่น และหลากหลาย สร้างเครือข่ายองค์ความรู้ทันสมัย บูรณาการวัฒนธรรมความเป็นไทย ร่วมแรงใจ พัฒนางานในโครงการ วิเคราะห์งาน สังเคราะห์งาน แก้ปัญหา เจรจา วางแผน และแก้ไข

ระยะที่ 4 สรุปและอภิปรายผลโครงการ ประกอบด้วย ผลงานเสร็จนำเสนอความภูมิใจ เตรียมการใหม่ โครงการอื่น ชื่นใจเอ๋ย

ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างพหุปัญญาของเด็กวัยอนุบาล ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม เป็นเวลา 8 สัปดาห์ กับเด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลอง

จำนวน 15 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏยะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่า ภายหลังจากทดลองใช้รูปแบบการสอน เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองมีคะแนนพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน สูงกว่า ก่อนทดลองใช้รูปแบบการสอนฯ ภายหลังจากทดลองใช้รูปแบบการสอนฯ เด็กวัยอนุบาลกลุ่มทดลองมีคะแนนพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน สูงกว่าเด็กวัยอนุบาลกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยรูปแบบการสอนปกติ

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอนฯ พบว่า รูปแบบการสอนฯ ที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินให้มีความเหมาะสมมากที่สุด ในด้านการจัดการเรียนการสอน และระดับความเหมาะสมมาก ในด้านการนำรูปแบบการสอนฯ ไปใช้ หรือประยุกต์ใช้ และช่วยให้เด็กได้ตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมตนเอง และวัฒนธรรมของผู้อื่นอย่างมีความหมาย ผลงานที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือรูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างพหุปัญญาของเด็กอนุบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม

สมประสงค์ ชัยโถม (2547 : 66) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่มาตรฐานระดับก่อนประถมศึกษา พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่มาตรฐานก่อนประถมศึกษา หลังการรับการนิเทศตามโครงการ สูงกว่า ก่อนดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อที่ 1 ครูก่อนประถมศึกษา มีความคิดเห็นที่ดีต่อการดำเนินโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการสูงกว่าก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ และหลังการประชุมปฏิบัติการ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อที่ 2 จัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่มาตรฐานอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อที่ 3 นักเรียน กลุ่มทดลอง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมจากครูที่เข้าร่วมโครงการสูงกว่าคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพนักเรียน กลุ่มควบคุม ที่ได้รับการจัดกิจกรรม จากครูก่อนประถมศึกษา ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ข้อที่ 4

สถิต วงศ์ตา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 จำนวน 7 ด้าน คือ ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านงานการเรียนการสอน ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านงานวัดผลและประเมินผล ด้านงานห้องสมุด ด้านงานนิเทศภายในและด้านงบประมาณ ประชุมอบรมทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ผู้บริหารและครูวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ

ปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คืองานห้องสมุด งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

มาร์สัน (Marion 1991 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การกำหนดนโยบายการศึกษาและการบริหารโรงเรียนรัฐบาลระดับประถมศึกษาในรัฐแคนซัส ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐแคนซัส จำนวน 303 โรงเรียน มีการจัดการศึกษาและบริหารการศึกษา โดยดำเนินการตามนโยบายของรัฐในด้านการทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูเด็ก ขนาดโรงเรียนกับจำนวนนักเรียน ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดู ความรู้ของผู้ดูแลเด็ก การให้บริการด้านการศึกษาแก่ชุมชน และมีการนำผลจากการประเมินและการปฏิบัติงานไปใช้เป็นแนวทางในทางการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของรัฐ

เวน (Wayne 1980 : 1293-A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้บทบาททางทฤษฎีการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาบทบาททางทฤษฎีการศึกษาของครูใหญ่ ในเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานนิเทศและวิธีการนิเทศภายในโดยใช้ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐเวอร์จิเนีย จำนวน 278 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ในด้านความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานที่มีความสำคัญสูงได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การแนะแนว การบริหารและงานวิชาการ และงานนิเทศภายใน เกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียน ผู้รับผิดชอบมาก คือ ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ ครูผู้สอนทำหน้าที่น้อยมาก เกี่ยวกับเวลาที่ใช้ทำงาน งานที่ครูใหญ่ใช้เวลาน้อยที่สุด คือ งานเกี่ยวกับวัสดุ ส่วนงานที่ครูใหญ่ใช้เวลามากที่สุด คือ งานนิเทศภายใน งานเกี่ยวกับหลักสูตร งานการสอน และงานการแนะแนว เทคนิคการนิเทศที่ได้ผล ได้แก่ วิธีเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมร่วมกับครู ส่วนวิธีที่ได้ผลน้อย คือ วิธีใช้เอกสาร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามที่ได้เสนอมาดำเนินการ สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ เพราะถือว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนสำหรับการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบการวิจัยทั้งสิ้น 7 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการห้องสมุด ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และด้านกรอบทางวิชาการ ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

